

Cultuurwetenschappelijke vaardigheden

MUSEUMOPDRACHT 4.14

BEELDHOUKUNST 2

J.S. Veen

A.M.P. Leunissen

G.P.D. Prevos

OPEN VRAGEN

VRAAG 1

Het gevolg van de onderdoorgang is dat er is geen centrale entree van het museum is, er zijn twee ingangen hetgeen tot verwarring kan leiden bij de onbekende bezoeker. Dit betekent dat het gebouw in het geheel niet gebruiksvriendelijk is, het is moeilijk snel de weg te vinden naar de zaal de men wil bezoeken. Om van de ene naar de andere vleugel te lopen dient men vele zalen te doorlopen die men niet wil bezoeken of men dient buiten langs lopen.

VRAAG 2

- a. De diagonalen lopen van de voeten van de schoonheid naar het hoofd van Athena (de wijsheid) en van de voeten van de waarheid naar het hoofd van de rechtvaardigheid. Ze kruisen elkaar in de navel van de Maagd.
- b. Drie elementen waardoor de dynamiek wordt gesuggereerd zijn: stand van de ledematen, de figuren overlappen elkaar gedeeltelijk waardoor ruimtelijkheid wordt gesuggereerd en de plooval en de verschillende lengten van de gewaden.
- c. De zeventiende-eeuwse schilders zijn rijker en sierlijker uitgedost. De dynamiek in de linker groep is daarbij sterker. Rembrandt staat op de voorgrond en hij is de enige die de beschouwer recht aankijkt. Tevens is er een verschil in uitbeelding. De zeventiende eeuwse schilders zijn afgebeeld als ambachtslieden met hun gereedschappen, de achttiende eeuwse schilders zijn meer afgebeeld als welgestelde burgers, beeld geeft geen enkele uitsluiting over hun beroep.
- d. Het effect hiervan is dat de compositie wordt beëindigd. De statische randen dienen als rand voor het dynamische centrum. Hierdoor wordt de aandacht geleid naar het centrum van de compositie.

VRAAG 3

- a. De beelden zijn smal met voornamelijk verticale lijnen. Er is slechts aan één zijde reliëf, waardoor het beeld makkelijk kan worden ingemetseld. De beelden zijn symmetrisch ten opzichte van elkaar, bij de een is er links en bij de ander is er rechts geen uitsteeksel.
- b. Aan de zijdes zijn bladzijden gebeeldhouwd en de letters lopen evenwijdig aan de randen van het boek. De lijn in het midden suggereert een vouw.
- c. De plooval is overwegend verticaal en statisch.

VRAAG 4

- a. De Pyreense Madonna draagt een rood gewaad met ceintuur en een kroon op haar hoofd. De Maaslandse Madonna draagt een soberder gewaad. De afbeelding van de kleding van de Pyreense Madonna is meer uitgewerkt.
- b. De plooval van de Maaslandse Madonna is veel soberder weergegeven dan bij de Pyreense Madonna.
- c. De Pyreense Madonna kijkt de beschouwer aan en is naar buiten gericht, ze is afgebeeld als een koningin. De Maaslandse Maria is meer naar binnen gekeerd en afgebeeld als een liefhebbende moeder.
- d. De beelden stonden tegen een wand of in een retabel.

VRAAG 5

- a. Belangrijkste verschillen zijn materiaal, de kleur en de detaillering. Verder is een verschil dat het reliëf bij St. Fredericus niet direct zichtbaar is, bij het andere beeld is dit wel het geval.
- b. Beiden beelden hebben lang golvend haar. Het haar is bij St. Fredericus veel dynamischer en kunstiger uitgewerkt. Het verschil is slechts gedeeltelijk uit het materiaalgebruik te verklaren. Een dergelijke uitwerking zou ook in hout ook mogelijk zijn, maar het glanzende zilver maakt een spel van licht mogelijk dat in hout niet kan worden bereikt. Vooral de visie en vaardigheid van de kunstenaar hebben een rol gespeeld bij de uitwerking van de beelden.
- c. Bij St. Fredericus is de hals realistisch weergegeven, terwijl bij St. Ursula onder de hals een nogal doods blok volgt dat als opbergruimte voor het reliëf heeft dient.
- d. Beide reliëfhouder zijn realistisch.

VRAAG 6

- a. De plooiën in de gewaden en de lijnen van de armen van beide figuren volgen elkaar, de beelden smelten daardoor als het ware samen. De bijna aanraking van de monden en de gelaatsuitdrukking.
- b. Het beeld heeft in een retabel gestaan, dit is te zien aan het feit dat het vrij smal is.

VRAAG 7

- a. Op de voorgrond staan twee musicerende Engelen. De overgang van het eerste naar het middenplan wordt gevormd door de rechterschouder van de Engel met toetsenbord en de luit die door de Engel op het middenplan bespeeld.
- b. De eerste lijn wordt gevormd door de twee vleugelpunten en het hoofd van de man aan de rechterkant van het beeld. De tweede lijn wordt gevormd door de twee hoofden van Engelen op het eerste plan, versterkt door het toetsenbord en de bovenkant van de vleugel.
- c. De beide figuren worden omgeven door bossen, gedeeltelijk met bomen begroeide rotsen, een dalende weg en architectuur.
- d. Maria en de onderkant van haar mantel vormen een gebogen lijn, evenals het uit de heuvel komende pad. De plooi van het gewaad van Maria spiegelt de dalende weg.

VRAAG 8

- a. Het zwaarste accent van de plooi van het gewaad ligt bij alle beelden aan de rechterkant. De plooi van het gewaad is bij de drie beelden zeer soepel en natuurlijk.
- b. Er is een kleine uitsparing in de mantel en hij draait het hoofd enigszins in die richting. Verder is te zien dat de andere hand in een zegenend gebaar was opgeheven.
- c. De positie van de attributen drukt onderworpenheid en verslagenheid uit.

VRAAG 9

- a. Drie diagonalen: De rug (mantel) van de figuur op de voorgrond. Drie paardenvoeten op de rots (trapsgewijs). De nek van het paard bij de omhoog kijkende figuren.
- b. De gezichten zijn realistisch, de mantels en de manen van de paarden en de begroeiing zijn gestileerd.
- c. Er zijn twee sterke verticalen van twee figuren achterelkaar, met daaronder een been van een paard. De rug van het voorste paard is een duidelijke horizontaal.

- d. De delen worden gemarkeerd door de pilasters op de achtergrond. Van links naar rechts; engelen, Christus en de naakte zielen. Twee diagonalen in het middelste deel: Christus' linkerarm. De lijn van het vloertje waar hij op staat. Beide vormen een hoek die rechtstreeks de muil van het vagevuur in wijst.
- e. Spitsbogen, rozenknopornamenten en het maaswerk.

VRAAG 10

- a. Jozef en Maria omdat ze groter zijn weergegeven dan de rest.
- b. Sterretjes en veel goud. Hoe heiliger de figuur hoe meer goud.
- c. De liggende positie van het kind wordt benadrukt door de plooi van het kleed van Maria en de kijkrichting van vier figuren.

VRAAG 11

- a. Het betreft een gesloten compositie. De compositie wordt omsloten door een driehoek.
- b. De blikrichting en zijn stok.
- c. Het hoofdje van Jezus bevindt zich boven de gulden snede van het grondvlak en is daar via het rechterbeen van het paard en een diepe plooi langs het been van Maria mee verbonden. Deze lijn is ook ongeveer de loodlijn van boven genoemde driehoek.

VRAAG 12

- a. Het is een zeer gesloten compositie. De handen raken elkaar. De gelaatstreken van Maria en het kind. Het kind klampt zich vast aan zijn moeder. Ze heeft het kind aan haar hart gesloten.
- b. Het vlakke voetstuk waarop het reliëf staat is benadrukt door het horizontale verloop van de mouwen van het overkleed van Maria.
- c. Aan de rand van haar hoofddoek zijn de duimafdrukken van het boetseren duidelijk zichtbaar.
- d. Het aureool is afgesneden.

VRAAG 13

- a. Het beeld is aan de achterkant met een metalen schroef aan het voetstuk bevestigd.
- b. Het zorgt voor een evenwicht tussen de twee delen, het geeft een beeld een lichtheid en sierlijkheid.
- c. Als tegenkracht voor het naar rechts draaiende gezicht is de kraag aan de linkerkant geboetseerd.
- d. Het hoofd van de onbekende man is meer realistisch en gedetailleerd weergegeven dan dat van Piet Hein. Dit geldt tevens voor de kleding. Bij het beeld van Piet Hein is het voetstuk een stuk lager, hierdoor is dit beeld minder licht en sierlijk.

VRAAG 14

- a. De vrouw tracht haar belager op een afstand te houden door haar rechterhand. Haar arm steekt omhoog en ze spartelt. Ze wend haar gelaat af. De overwinnaar steekt extravert zijn borst vooruit, tilt zijn buit hoog op en probeert de vrouw in haar gezicht te kijken. De verslagen man knielt ineengekrompen met een hand afwerend voor zijn gezicht.

- b. Het beeld ontplooit zich vrij in de ruimte doordat de bewegingen van de figuren naar verschillende kanten zijn gericht en doordat de figuren allerlei draaien maken.
- c. Dit is een schoolvoorbeeld van een open compositie. De ledematen steken alle kanten uit en er is geen simpele omtreklijn aan te geven.

VRAAG 15

- a. De attributen verlengen de lijn van het speelbeen, die geaccentueerd is door een diepe plooi.
- b. Ze zijn spiegelbeeld van elkaar en ze kijken naar richting.
- c. De dynamische plooi en de contrapost positie van de beelden.
- d. Perseus leunt triomferend op zijn zwaard. Aan zijn voeten ligt het door hen afgehouden hoofd van Medusa.
- e. De attributen dienen als constructieve ondersteuning van het beeld.

VRAAG 16

- a. De kleuren zijn op de vaas opgebracht.
- b. De druppelvorm in de decoratie is gelijk aan de vorm van de vaas.
- c. Het organische lijnenspel contrasteert met het sobere uiterlijk van de vaas. Het geeft de vaas een levendig aanzien.

VRAAG 17

- a. Het geeft een natuurlijk effect, sokkel en kop zijn één organisch geheel.
- b. De kop van Apostool is realistischer dan die van Napoleon die meer geïdealiseerd is afgebeeld.
- c. Marmer is minder vergankelijk dan brons, het corrodeert niet.
- d. De busten zijn niet bedoeld voor een opstelling in de vrije ruimte. Aan de achterkant zijn de beelden minder zeggingskracht.

GESLOTEN VRAGEN

- 1 C.
- 2 B.
- 3 C.
- 4 D.
- 5 A.